

Diese knappen Ausführungen sollen zeigen, daß eine Reihe von auf den ersten Blick von grundsprachlichen Bildungsmustern abweichende Formen der baltischen Sprache als Neuerungen innerhalb des baltischen Sprachsystems erklärt werden können. Das bedeutet aber, daß wir auch fernerhin versuchen sollten, das baltische (und slavische) Verbalsystem im wesentlichen auf der Basis der traditionellen Rekonstruktionen, die weitgehend das Arische und Griechische berücksichtigen, zu erklären.

SMULKMENA LXVI

Lazūnų šnektos (Baltarusijos TSR) žodyne¹ yra įdomių duomenų lietuviams svetimo priebalsio *h* vengimui nušviesti. Antai baltarusių *h* (rašte žymimą raide *z*) Lazūnų lietuviai skoliniuose paprastai netaria, pvz., *niėvotis* 'pykti' (*гнѣвацца*; plg. variantą *gniėvotis* < 1. *gniewać się*), *ramnỹčios* 'bažnytinė šventė, *grabnỹčios*' (su *bn* > *mn* asimiliacija iš *грабніцы*; plg. variantą *gromnỹčios* – 1. *grobnicy*), *riėkas* 'nuodėmė' (*зрех*; plg. variantą *griėkas* – sen. *зрѣхъ*, 1. *grzech*), *ronyčià* 'skiriamoji riba, *granyčià*' (*граніца*), *ultōjus* 'tinginys' (*гульмаў*). Dėl *h* netarimo atsidūrę greta balsiai sutraukiami į vieną, pvz., *bótas* 'turtingas' (*богаты*; plg. variantą *bagótas* – sen. *богатъ*, 1. *bogaty*) ir *bo(t)stvá* 'turtas (*bagotstvá*)', *botỹrius* 'turtuolis' (*богатыр*), *padà* 'giedra' (iš **pahadà* – *нагода*, plg. *pagadà* < sen. *ногода*, 1. *pogoda*), *pādytis* 'giedrėti (*pagādytis*)'. Dar plg. *čiūnas* || *čiugūnas* 'ketinis puodas' (*чыгун*). Kai balsių sutraukti neįmanoma, išspraudžiamas *v*, pvz., *avuīkas* 'agurkas' (*агурок*, gen. sg. *агурка*), *bėrevas* 'krantas' (*бэраз*, plg. variantą *bėregas* – r. *берег*), *lenciūvas* 'grandinė, *lenciūgas*' (*ланцўг*), *plūvas* 'plūgas' (*пług*, plg. *plūgas* < 1. *plug*). Toks *v* kartais atsiranda net tarp šnektos balsių *a*, *o*, pvz., *bavótas* || *bótas* (šalia *bagótas*) 'turtingas', *brovà* || *brogà* 'degtinės raugalas' (*брáга*), *pasovà* 'kraitis, *pasōgas*' (*пачэг*).

Z. Zinkevičius

¹ Petrauskas J., Vidugiris A. Lazūnų tarmės žodynas. V.: Mokslas, 1985.